

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Πτυχιακή Εργασία:

*«Ο ρόλος του Συμβούλιου
της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη λειτουργία της»*

Σπουδαστής: Χριστόπουλος Κωνσταντίνος, ΑΜ: 2003232

Επιβλέπων Καθηγητής: Σπηλιόπουλος Οδυσσέας

Καλαμάτα 2014

Ευχαριστίες

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου **κ. Οδυσσέα Σηλιόπουλο** για την πολύτιμη υποστήριξη και καθοδήγησή του. Επιπλέον, θέλω να ευχαριστήσω τους καθηγητές του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, για τις πολύτιμες γνώσεις που μου παρείχαν. Τέλος, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στην οικογένεια μου που μου συμπαραστάθηκε σε όλα τα χρόνια της φοίτησης μου στο Τ.Ε.Ι Πελοποννήσου.

Περίληψη

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι η παρουσίαση του θεσμού του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς επίσης και η γενικότερη λειτουργία του μέσα στα πλαίσια της κοινής ευρωπαϊκής πορείας που έχει αποφασιστεί για τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ειδικότερα, γίνεται μια εκτενή παρουσίαση του Συμβουλίου, εστιάζοντας κυρίως στα πρόσωπα που το απαρτίζουν και στα καθήκοντα που αυτό επιτελεί. Στη συνέχεια, περιγράφεται η δράση του Συμβουλίου, οι αποφάσεις που έχει πάρει και στις γενικότερες ενέργειες στις οποίες έχει προβεί προκειμένου να προωθήσει τους στόχους και τους σκοπούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τέλος, γίνεται η παράθεση των συμπερασμάτων που προέκυψαν από την μελέτη του θέματος, αποτυπώνοντας τον καθοριστικό ρόλο και τη σημασία του Συμβουλίου στην όλη πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	2
Περίληψη	3
Περιεχόμενα	4
Εισαγωγή.....	6
Κεφάλαιο Πρώτο: Παρουσίαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	12
1.1 Διαπραγμάτευση και έκδοση νόμων Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	12
1.2 Συντονισμός των πολιτικών που εφαρμόζονται από τα κράτη-μέλη.....	13
1.3 Ανάπτυξη μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	14
1.4 Τη σύναψη διεθνών συμφωνιών	14
1.5 Έγκριση προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης	15
Κεφάλαιο Δεύτερο: Η δράση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	21
2.1 Λήψη αποφάσεων	21
2.2 Συγκρότηση Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	24
2.3 Επιμέρους συνθέσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	26
2.4 Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων.....	27
2.5 Η Προεδρία	28
Κεφάλαιο Τρίτο: Ο ρόλος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην λειτουργία της ως οργανισμού	33
3.1 Περιορισμός Εξουσιών	34
3.1.1 Το βέτο	34
3.2 Πολιτικές δυνάμεις	36
3.3 Κρίσιμα σημεία	39
Συμπεράσματα	42

Βιβλιογραφία44

Εισαγωγή

Την 1^η Νοεμβρίου 1993 η Ευρώπη έμελλε να βρεθεί για μια ακόμη φορά στο επίκεντρο της παγκόσμιας ιστορίας και αυτή τη φορά όχι για κάτι που θα έφερνε σε δύσκολη θέση την παγκόσμια κοινότητα, όπως έγινε στην περίπτωση των δύο Παγκόσμιων Πολέμων που είχαν ξεσπάσει στο παρελθόν, αλλά για την ίδρυση ενός νέου φορέα, ο οποίος θα ένωνε τα κράτη της, μετατρέποντάς τα σε ένα νέο πυρήνα ισχύος. Ήταν η μέρα ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια ημέρα που θα σήμανε την οριστική αλλαγή του χάρτη της Ευρώπης τόσο σε οικονομικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο, καθιστώντας τη μια νέα, ανερχόμενη δύναμη που θα μπορούσε να αντιπαραβληθεί ισάξια με την αντίστοιχη πολιτική δύναμη που δρούσε στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, την Αμερική.

Ουσιαστικά, η 1^η Νοεμβρίου του 1993 ήταν η ημερομηνία επικύρωσης μιας συμφωνίας που ξεκίνησε τη δεκαετία του 1950 και πέρασε από πολλά στάδια με την υπογραφή διαφόρων συνθηκών. Η πρώτη βάση για τη δημιουργία της μετέπειτα Ευρωπαϊκής Ένωσης τέθηκε μέσα από την ιδέα του γάλλου υπουργού εξωτερικών Robert Schuman, ο οποίος πρότεινε να ολοκληρωθούν οι βιομηχανίες άνθρακα και χάλυβα της δυτικής Ευρώπης. Η πρόταση αυτή υλοποιήθηκε μέσα από τη Συνθήκη του Παρισιού που θεσπίζει την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα και υπογράφηκε στις 18 Απριλίου 1951, ενώ τέθηκε σε εφαρμογή το 1952. Μια σειρά συνθηκών που ακολούθησε, όπως η συνθήκη της Ρώμης το 1957 και η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1986, οδήγησε στην υπογραφή της συνθήκης του Μάαστριχτ το 1992, η οποία άρχισε να εφαρμόζεται την 1^η Νοεμβρίου 1993, κάτι που σήμανε και την έναρξη του νέου αυτού τύπου ομοσπονδίας.¹

¹ βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007), *Πώς λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο οδηγός σας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ*, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Τι είναι όμως στην πραγματικότητα η Ευρωπαϊκή Ένωση; Όπως διαβάζουμε στο αντίστοιχο λήμμα της ηλεκτρονικής εγκυκλοπαίδειας Wikipedia, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες οικονομικές και πολιτικές οντότητες στον κόσμο, καθώς απαριθμεί περισσότερους από 500 εκατομμύρια κατοίκους, κάτι που αντιστοιχεί στο 7,3% του παγκόσμιου πληθυσμού, ενώ σε επίπεδο συνδυασμένου ονομαστικού ΑΕΠ, η οικονομική της δύναμη ανερχόταν σε 12,2 τρισεκατομμύρια ευρώ το 2010. Παράλληλα, εντός των τειχών της, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δημιουργήσει τη δική της εσωτερική αγορά, η οποία χαρακτηρίζεται από την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων².

Ταυτόχρονα, διαθέτει κοινή αγροτική και αλιευτική πολιτική και κοινή εμπορική πολιτική προς τις τρίτες χώρες, όπως επίσης και περιφερειακή πολιτική για την υποστήριξη των φτωχότερων περιφερειών της. Βασική της επιδίωξη είναι να αποτελέσει ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, όπου τα κράτη-μέλη της θα συνεργάζονται στενά επί συγκεκριμένων πολιτικών που σχετίζονται με την πραγματοποίηση ελέγχων στα σύνορά της, είτε τα εσωτερικά είτε τα εξωτερικά, το άσυλο, τη μετανάστευση, τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία. Τέλος, στο πλαίσιο της σύνταξής της σε Οικονομική και Νομισματική Ένωσης δημιούργησε ένα ενιαίο νόμισμα, το ευρώ, που έχει υιοθετηθεί από δεκαεπτά κράτη μέλη μέχρι σήμερα, ενώ προωθεί επίσης μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, που, προς το παρόν, εφαρμόζεται σε διακυβερνητικό επίπεδο.³

Αναλύοντας συνοπτικά τα στοιχεία που εμπεριέχονται στην αναφορά που παραθέσαμε πιο πάνω, θα μπορούσαμε να πούμε πως η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένα διαρκώς αναπτυσσόμενο και εξελισσόμενο κομμάτι της ιστορίας της Ευρώπης ως

² Από το λήμμα της ελληνικής έκδοσης της Wikipedia για την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%88%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7

³ βλ. υποσημείωση 2

ηείρου, το οποίο χαρακτηρίζεται τόσο από **αυτονομία**, αν λάβουμε υπόψη μας πως έχει δημιουργήσει δικό της νόμισμα για τις ενδοκοινοτικές και μη συναλλαγές ανάμεσα στα κράτη-μέλη της, αλλά και από **αυτάρκεια**, καθώς έχει δημιουργήσει τη δική της εσωτερική αγορά που διακρίνεται για την ελεύθερη κυκλοφορία μέσα στα όριά της τόσο των εμπορευμάτων και των κεφαλαίων όσο και των προσώπων και των υπηρεσιών. Θα πρέπει να αναφέρουμε επίσης και την προσπάθεια που καταβάλλεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για να αποτελέσει η Ευρώπη ένα μέρος όπου θα υπάρχει δικαιοσύνη, ασφάλεια και ελευθερία μέσα από τη συνεργασία των κρατών – μελών της σε καίριους τομείς που μπορούν να εξασφαλίσουν τις προαναφερθείσες αρχές.

Για την επίτευξη όλων αυτών των στόχων που αναφέραμε παραπάνω θα πρέπει να γίνουν και ορισμένες πράξεις από την πλευρά των κρατών που απαρτίζουν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε σχετικό φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαβάζουμε πως η ιδιαιτερότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως οργανισμού έγκειται στο γεγονός ότι, όλα τα κράτη-μέλη που την απαρτίζουν, είναι χώρες που διατηρούν την κυριαρχία και την ανεξαρτησία τους ως έθνη, αν και έχουν εκχωρήσει ένα μέρος της «κυριαρχίας» τους, ώστε να αποκτήσουν δύναμη και να επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματα κλίμακας που παρέχει η Ένωση εντός των κόλπων της.

Η εκχώρηση της εθνικής κυριαρχίας ουσιαστικά σημαίνει πως τα κράτη-μέλη μεταβιβάζουν ορισμένες από τις εξουσίες λήψης αποφάσεων που διαθέτουν προς τα κοινά θεσμικά όργανα, τα οποία έχουν συσταθεί από τα ίδια, προκειμένου οι αποφάσεις για συγκεκριμένα θέματα που έχουν κοινό ενδιαφέρον να μπορούν να λαμβάνονται δημοκρατικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Ένωση λοιπόν, είναι ένα δημιούργημα που βρίσκεται κάπου ανάμεσα στο πλήρως ομοσπονδιακό σύστημα που εφαρμόζεται στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και στο χαλαρό διακυβερνητικό σύστημα συνεργασίας που συναντάμε στα Ηνωμένα Έθνη.⁴

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013), *Πώς λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο οδηγός σας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ*, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έτσι, η συμπόρευση των κρατών σε έναν τύπο ομοσπονδίας, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, επιβάλλει σε αρκετές περιπτώσεις την εφαρμογή μιας ενιαίας πολιτικής για όλα τα μέλη της. Αναπόφευκτα λοιπόν, καταργείται, είτε ολοκληρωτικά είτε σε πολύ μεγάλο βαθμό, ένα κομμάτι της έννοιας της εθνικής πολιτικής σε ορισμένους τομείς. Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη πως αυτή η τακτική δεν στοχεύει σε τίποτε περισσότερο από το να επιτευχθούν από τα μέλη της Ένωσης οι κοινοί στόχοι που έχουν τεθεί στα πλαίσια της λειτουργίας της ως οργανισμού, καθώς πλέον τα κράτη – μέλη δεν έχουν ως όριό τους τα εδαφικά σύνορα των χωρών τους αλλά ολόκληρη την ευρωπαϊκή ήπειρο.

Μια ενεργή πολιτική και οικονομική οντότητα, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν θα μπορούσε παρά να απαρτίζεται από μια σειρά οργάνων, μέλημα των οποίων είναι η εφαρμογή αποφάσεων, οι οποίες σχετίζονται με την πορεία και τις πολιτικές των κρατών – μελών της, ενώ θα έχουν επίσης στο επίκεντρό τους την προώθηση και την εξασφάλιση των συμφερόντων της. Από το φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενημερωνόμαστε και για τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εν συντομία, κύρια όργανα λήψης των αποφάσεων στο επίπεδο της Ένωσης αποτελούν:

- α. το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, το οποίο ουσιαστικά αντιπροσωπεύει τους πολίτες της Ένωσης και του οποίου τα μέλη εκλέγονται απευθείας από το λαό,
- β. το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**, που αποτελείται από τους αρχηγούς των κρατών ή των κυβερνήσεων των χωρών – μελών της Ένωσης,
- γ. το Συμβούλιο** που αντιπροσωπεύει τις κυβερνήσεις των κρατών – μελών της Ένωσης και

δ. την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, η οποία αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα της Ένωσης σε συνολικό επίπεδο.⁵

Στη συγκεκριμένη εργασία θα ασχοληθούμε εκτεταμένα με ένα από τα μέσα λήψης αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και συγκεκριμένα με το Συμβούλιο της Ένωσης. Μέσα στις παρακάτω σελίδες θα παρουσιάσουμε και θα αναλύσουμε τη δομή του Συμβουλίου αλλά και τον ειδικό ρόλο που αυτός παίζει στα πλαίσια λειτουργίας αυτού του φορέα. Ειδικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας μας θα κάνουμε μια εκτενή παρουσίαση του Συμβουλίου, εστιάζοντας κυρίως στα πρόσωπα που το απαρτίζουν και στα καθήκοντα που αυτό επιτελεί. Στο δεύτερο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στη δράση του Συμβουλίου, στις αποφάσεις που έχει πάρει και στις γενικότερες ενέργειες στις οποίες έχει προβεί προκειμένου να προωθήσει τους στόχους και τους σκοπούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι στόχοι και οι σκοποί που καλείται να εκπληρώσει το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταλαμβάνουν ένα ξεχωριστό κεφάλαιο στην εργασία μας, το τρίτο στη σειρά. Σε αυτό το κομμάτι φιλοδοξούμε να αποτυπώσουμε τον καθοριστικό ρόλο και τη σημασία του Συμβουλίου στην όλη πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εργασία μας κλείνει με την παράθεση των συμπερασμάτων που εξαγάγαμε από την όλη μελέτη του υπό έρευνα θέματός μας. Οφείλουμε να αναφέρουμε πως όλα τα στοιχεία και τα στατιστικά που παραθέτουμε για την τεκμηρίωση της επιχειρηματολογίας μας είναι αποτέλεσμα της βιβλιογραφικής επισκόπησης που κάναμε τόσο σε θεωρητικά συγγράμματα που έχουν ως θέμα τους την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη λειτουργία της όσο και σε κατάλληλο ηλεκτρονικό υλικό, σχετικό με το θέμα μας, που συγκεντρώσαμε από την αναζήτηση μας σε κατάλληλους ιστοτόπους του διαδικτύου.

Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε πως στόχος της εργασίας μας αποτελεί η παρουσίαση του θεσμού του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς επίσης και η γενικότερη λειτουργία του μέσα στα πλαίσια της κοινής ευρωπαϊκής πορείας που

⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013), ό.π.

έχει αποφασιστεί για τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με τον τρόπο αυτό θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στα εξής ερευνητικά ερωτήματα: είναι το Συμβούλιο ένας επιτυχημένος φορέας προαγωγής της ευρωπαϊκής πολιτικής; Αν ναι, πώς επωφελούνται τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο από τις πολιτικές που χαράσσει το Συμβούλιο; Σε όλα αυτά τα ζητήματα θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε μέσα από την εμπειριστατωμένη μελέτη μας πάνω στο θέμα τόσο της λειτουργίας του Συμβουλίου όσο και της ωφέλειας που αυτό μπορεί να προσφέρει στις χώρες – μέλη που το συστήνουν.

Κεφάλαιο Πρώτο: Παρουσίαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί το θεσμικό όργανο, μέσα από το οποίο εκπροσωπούνται οι κυβερνήσεις των κρατών – μελών, τα οποία συμβάλουν στη σύστασή του και έχει ως έδρα του δύο μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις-ορόσημο για τη λειτουργία όλου του οργανισμού που ονομάζεται Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Βρυξέλλες και το Λουξεμβούργο. Στα πλαίσια δράσης και λειτουργίας του Συμβουλίου, πραγματοποιούνται συνεδριάσεις των υπουργών κάθε χώρας που ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με σκοπό τη λήψη αποφάσεων για τις πολιτικές που πρέπει να ακολουθήσουν και να εφαρμόσουν τα κράτη – μέλη, αλλά και τη θέσπιση νόμων, οι οποίοι θα ισχύουν καθολικά σε αυτά.

Ειδικότερα, όπως διαβάζουμε στην ιστοσελίδα που έχει δημιουργηθεί για το Συμβούλιο από την ίδια την Ένωση, οι αρμοδιότητες του φορέα αυτού κατανέμονται στους εξής τομείς:

1. Τη διαπραγμάτευση και την έκδοση νόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Το συντονισμό των πολιτικών που εφαρμόζονται από τα κράτη-μέλη.
3. Την ανάπτυξη μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
4. Τη σύναψη διεθνών συμφωνιών.
5. Η έγκριση του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.1 Διαπραγμάτευση και έκδοση νόμων Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει τη δυνατότητα να διαπραγματεύεται και να εκδίδει νομοθετικές πράξεις, οι οποίες, στις περισσότερες περιπτώσεις, αποτελούν προϊόν κοινής διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας που εφαρμόζεται ανάμεσα στα επιμέρους όργανα της Ένωσης, γνωστής και ως συναπόφασης. Η συναπόφαση

χρησιμοποιείται σε τομείς πολιτικής, στους οποίους η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αποκλειστική ή συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα κράτη-μέλη.

Στις περιπτώσεις αυτές, το Συμβούλιο προβαίνει στη δημιουργία νόμων βασισμένο σε προτάσεις, οι οποίες υποβάλλονται από ένα συγκεκριμένο θεσμικό όργανο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

1.2 Συντονισμός των πολιτικών που εφαρμόζονται από τα κράτη-μέλη

Το Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τον συντονισμό των πολιτικών που εφαρμόζονται από τα κράτη-μέλη της Ένωσης σε συγκεκριμένους τομείς. Ειδικότερα, το Συμβούλιο ευθύνεται για:

α. τις οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές. Πιο συγκεκριμένα, το Συμβούλιο συντονίζει τις οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές των κρατών-μελών, στοχεύοντας στην ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, το Συμβούλιο παρακολουθεί τις πολιτικές που εφαρμόζουν τα κράτη-μέλη όσον αφορά τους προϋπολογισμούς τους και ενισχύει το δημοσιονομικό πλαίσιο της Ένωσης. Ασχολείται επίσης με τις νομικές και πρακτικές πτυχές του ευρώ, των χρηματοπιστωτικών αγορών και της κίνησης των κεφαλαίων.

β. Την πολιτική απασχόλησης που εφαρμόζεται από τα κράτη – μέλη. Για την ακρίβεια, το Συμβούλιο χαράσσει τις κατευθυντήριες γραμμές, πάνω στις οποίες θα πρέπει να δομηθούν οι εθνικές πολιτικές απασχόλησης των κρατών-μελών, και διατυπώνει συστάσεις προς τα κράτη-μέλη σε ετήσια βάση, οι οποίες έχουν εκπορευθεί βάσει των συμπερασμάτων που έχουν εξαχθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχετικά με την κατάσταση της απασχόλησης στην Ένωση.

1.3 Ανάπτυξη μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ανάμεσα στις αρμοδιότητες του Συμβουλίου είναι η ανάπτυξη και η εφαρμογή μιας εξωτερικής πολιτικής και μιας πολιτικής ασφαλείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία θα είναι βασισμένη στις κατευθυντήριες γραμμές που έχουν χαραχθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Μεταξύ των τομέων που περιλαμβάνονται στην εφαρμογή των προαναφερθεισών πολιτικών ανήκουν η αναπτυξιακή και η ανθρωπιστική βοήθεια, η άμυνα και οι εμπορικές συναλλαγές της Ένωσης. Στο κομμάτι αυτό, το Συμβούλιο, από κοινού με τον Ύπατο Εκπρόσωπο της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, έχουν ως προτεραιότητά τους τη διασφάλιση της ενότητας, της συνέπειας και της αποτελεσματικότητας της εξωτερικής δράσης που προβάλλει η Ένωση.

1.4 Τη σύναψη διεθνών συμφωνιών

Ρόλος του Συμβουλίου είναι επίσης να δίνει την εντολή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διαπραγματευτεί εξ ονόματος της Ένωσης για συμφωνίες μεταξύ αυτής και χωρών που δεν ανήκουν σε αυτήν, καθώς και για συμφωνίες ανάμεσα σε αυτή και σε διεθνείς οργανισμούς. Στο τέλος των διαπραγματεύσεων, το Συμβούλιο αποφασίζει για την υπογραφή και τη σύναψη της συμφωνίας, με βάση την αντίστοιχη πρόταση που θα έχει συσταθεί από την Επιτροπή.

Το Συμβούλιο εκδίδει επίσης την τελική απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας, μετά και από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η οποία είναι απαραίτητη στους τομείς όπου εφαρμόζεται η αρχή της συναπόφασης, και αφού ολοκληρωθεί η επικύρωση της συμφωνίας από όλα τα κράτη-μέλη της Ένωσης. Οι συμφωνίες αυτές είναι δυνατόν να καλύπτουν μεγάλο εύρος τομέων, όπως είναι το εμπόριο, η συνεργασία και η ανάπτυξη, ή να αφορούν συγκεκριμένα θέματα, όπως

τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, την αλιεία, τους τελωνειακούς δασμούς, τις μεταφορές, την επιστήμη, την τεχνολογία κ.λπ.

1.5 Έγκριση προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τελευταίο καθήκον του Συμβουλίου αποτελεί η έκκριση του προϋπολογισμού της Ένωσης, μια κίνηση που πραγματοποιείται από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο προϋπολογισμός καλύπτει μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, συνήθως αυτή του ενός ημερολογιακού έτους, ενώ κατατίθεται και εγκρίνεται κατά το μήνα Δεκέμβριο. Η ισχύς του έχει ως σημείο πρώτης εφαρμογής την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους.⁶

Συνοπτικά, και όσον αφορά το θεσμικό ρόλο του Συμβουλίου, θα μπορούσαμε να πούμε πως αυτός επεκτείνεται σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο έχει ενεργό συμμετοχή στη θέσπιση της νομοθεσίας που θα ισχύει για όλα τα κράτη-μέλη, εξασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο την αρμονική συμπίεση και τη δικαιοσύνη ανάμεσα σε αυτά.

Παρατηρούμε επίσης πως αρμοδιότητα του Συμβουλίου αποτελεί και ο συντονισμός μεταξύ των χωρών που το συστήνουν, προκειμένου να υπάρξει σωστή άσκηση των αντίστοιχων πολιτικών, ιδιαίτερα στα πεδία της οικονομίας, των δημοσιονομικών και της απασχόλησης. Είναι δε υπεύθυνο για τη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής και του σχεδιασμού ασφαλείας της Ένωσης ενώ στα πλαίσια δράσης του λειτουργεί εξ ονόματος αυτής σε περιπτώσεις συμφωνιών με χώρες και οργανισμούς που δεν ανήκουν στο δυναμικό της. Τέλος, ευθύνη του Συμβουλίου αποτελεί και ο καθορισμός του κοινού προϋπολογισμού για όλα τα κράτη – μέλη,

⁶ Από την ιστοσελίδα για το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον ιστότοπο <http://www.consilium.europa.eu/council/what-does-the-council-do?lang=el> . Βλ. και Hix, S. (2005). *The Political System of the European Union*. New York: Palgrave Macmillan.

από τον οποίο μπορούν να λαμβάνουν χρήματα για την εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο των αποφάσεων που έχουν ληφθεί.

Η άσκηση της προεδρίας του Συμβουλίου πραγματοποιείται από κάθε κράτος – μέλος της Ένωσης, με χρονική διάρκεια αυτή του ενός εξαμήνου. Όπως βρίσκουμε στο φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Προεδρία του Συμβουλίου ασκείται εκ περιτροπής από διαφορετική χώρα μεταξύ των κρατών-μελών κάθε έξι μήνες, χωρίς όμως ο πρόεδρος του Συμβουλίου να είναι το ίδιο πρόσωπο με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Η ευθύνη της κυβέρνησης που ασκεί την Προεδρία έγκειται στη διοργάνωση των διαφόρων συνεδριάσεων του Συμβουλίου στην προεδρία αυτών. Κατ' εξαίρεση, στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων καθήκοντα προέδρου εκτελεί ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, ο οποίος ασκεί εξωτερική πολιτική εξ ονόματος του Συμβουλίου.⁷ Με αυτό τον τρόπο, θα μπορούσαμε να πούμε πως η μέθοδος αυτή εξασφαλίζει την ισότητα ανάμεσα στα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς, παρά τις όποιες δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζουν, αποτελούν ισότιμες μονάδες μέσα στο πλαίσιο της γενικότερης δραστηριοποίησης της Ένωσης. Αποτέλεσμα αυτού είναι να μην περιθωριοποιούνται οι αδύναμες οικονομικά και πολιτικά χώρες έναντι των αντίστοιχων ισχυρών.

Η Προεδρία του Συμβουλίου απευθύνεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά την έναρξη των καθηκόντων της, στο οποίο παρουσιάζει το πρόγραμμά της, ενώ στο τέλος του εξαμήνου που λήγει η θητεία της παρουσιάζει τον απολογισμό του έργου της. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου της Προεδρίας, το κράτος-μέλος που βρίσκεται σε αυτή οφείλει να ενημερώνει τις αρμόδιες επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να απαντά σε ερωτήσεις ενώπιον της ολομέλειάς του. Είναι ο ίδιος ο εσωτερικός κανονισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (21 ΣΕΕ και 39 ΣΕΕ) που προβλέπει ότι η Προεδρία θα πρέπει να ενημερώνει τακτικά τα υπόλοιπα θεσμικά

⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007), ό.π.

όργανα και το Κοινοβούλιο σχετικά με το έργο που πράττεται στους τομείς που έχουν ενταχθεί στην ατζέντα διαβούλευσης. Τέλος, μετά τη Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η προεδρεύουσα αρχή θα πρέπει να υποβάλλει στο Κοινοβούλιο μια προφορική έκθεση των πεπραγμένων της.⁸

Όπως αναφέρουν οι Naurin και Wallace (2008), το Συμβούλιο αποτελεί το κύριο συστατικό για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι είναι αδιαμφισβήτητο ο πιο ισχυρός θεσμός, ανάμεσα στο σύνολο των οργάνων που έχουν ως μέλημά τους τη λήψη αποφάσεων. Για τους προαναφερθέντες, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ουσιαστικά αποτελεί το πρωταρχικό πεδίο, στο οποίο λαμβάνουν χώρα οι διαπραγματεύσεις ανάμεσα στα μέλη των κυβερνήσεων που το συστήνουν.⁹

Από την πλευρά του, ο Lewis (2007) παρατηρεί πως κεντρική λειτουργία του Συμβουλίου είναι να λειτουργεί ως ταγός των οργάνων λήψης αποφάσεων, ορίζοντας το ρυθμό και την κατεύθυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, ειδικά στα πεδία της διπλωματίας και των διεθνών σχέσεων.¹⁰ Όμως, αυτό που πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα είναι το γεγονός πως υπάρχουν πολυάριθμοι σχηματισμοί εντός του Συμβουλίου, οι οποίοι δραστηριοποιούνται ανάλογα με τον τομέα που εξειδικεύεται και στοχεύει η πολιτική τους.

Αυτό συμβαίνει γιατί υπάρχει περίπτωση να δημιουργηθεί μια πιθανή παραπλάνηση στον αναγνώστη, δεδομένου ότι υπάρχει μόνο ένα Συμβούλιο στα χαρτιά. Γίνεται λοιπόν εμφανές πως κάθε σχηματισμός του Συμβουλίου διαχειρίζεται ένα συγκεκριμένο αντικείμενο, ενώ όσοι μετέχουν σε αυτό είναι οι υπουργοί κάθε κράτους – μέλος που έχουν ως χαρτοφυλάκιό τους το αντικείμενο του

⁸ βλ. Στεφάνου, Κ. (2009). «Θεσμική συγκρότηση: Όργανα Λήψης Αποφάσεων» στο Κ. Στεφάνου (επιμ.), *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές*, Αθήνα: Σιδέρης Ι.

⁹ βλ. Naurin, D. – Wallace H. (eds.) (2008), *Unveiling the Council of the European Union. Games governments play in Brussels*, United Kingdom: Palgrave Macmillan

¹⁰ βλ. Lewis, J. (2007), “The Council of the European Union” στο Michelle Cini (ed.), *European Union Politics*, Oxford: Oxford University Press

σχηματισμού που ανήκουν. Ως εκ τούτου, οι υπουργοί Γεωργίας ανήκουν στον τομέα του Συμβουλίου που συνεδριάζει και αποφασίζει για τα θέματα αγροτικής πολιτικής των κρατών – μελών της Ένωσης και ούτω καθεξής.¹¹

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφερθεί μια λεπτή αλλά σημαντική διαφορά, η οποία ενδέχεται να προκαλέσει σύγχυση σε όσους επιθυμούν να ενημερωθούν για την εσωτερική δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης: δεν θα πρέπει να υπάρχει ταύτιση ανάμεσα στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (the Council of the European Union) και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (the European Council).

Ο λόγος που δεν πρέπει να γίνεται αυτό είναι γιατί οι δύο αυτοί θεσμοί έχουν διαφορετικό περιεχόμενο και στόχο. Όπως έχουμε αναλύσει παραπάνω, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ισχυρότατο ρόλο όσον αφορά τα τεκταινόμενα και τη λειτουργία της Ένωσης, καθώς αποτελεί ένα από τα όργανα που λαμβάνει αποφάσεις που σχετίζονται σχεδόν με όλα τα πεδία, στα οποία δραστηριοποιείται ο συγκεκριμένος οργανισμός. Αντίθετα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν έχει τόσο ενεργητικό ρόλο σε σύγκριση με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όπως αναφέρεται στο φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντικείμενο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δεν αποτελεί η θέσπιση κείμενης νομοθεσίας στους τομείς του οργανισμού. Αρμοδιότητά του αποτελεί η έκδοση «Συμπερασμάτων» στο τέλος κάθε συνεδριάσής του, στα οποία θα παραθέτονται τα κυριότερα πορίσματα που προέκυψαν από τις συζητήσεις, η καταγραφή των αποφάσεων που έχουν ληφθεί, καθώς επίσης και η καταγραφή όλων των στοιχείων που αφορούν την παρακολούθησή τους.

Πιο συγκεκριμένα, τα συμπεράσματα προσδιορίζουν τα σημαντικότερα θέματα που πρέπει να εξεταστούν από το Συμβούλιο, δηλαδή τις συνεδριάσεις που

¹¹ βλ. Lewis, J. (2007), ό.π.

πραγματοποιούνται από τους υπουργούς των κρατών-μελών της Ένωσης. Ενδέχεται τα συμπεράσματα να περιλαμβάνουν και τα αιτήματα των υπουργών προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υποβολή προτάσεων, ειδικά σε περιπτώσεις που η Ένωση αντιμετωπίζει μια ιδιαίτερη δυσκολία ή αντίστοιχα μια σοβαρή ευκαιρία για την ανάπτυξη και την πρόοδο της.¹² Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο Lewis δεν διστάζει να χαρακτηρίσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ως την κατεξοχήν πολιτική αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία φέρνει κοντά τους επικεφαλής των κρατών και των κυβερνήσεων από κοινού με τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.¹³

Με λίγα λόγια, και όσον αφορά τη θεσμική διάσταση που υπάρχει ανάμεσα στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, θα μπορούσαμε να πούμε πως, σε αντίθεση με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει έναν ρόλο συντονιστή που καθορίζει ποια θέματα πρέπει να τεθούν επί τάπητος από τα αντίστοιχα αρμόδια όργανα της Ένωσης. Παράλληλα, παίζει και έναν γενικότερο ρόλο, τόσο ως κριτής του έργου των οργάνων όσο και ως κριτής της εφαρμογής των πολιτικών που έχουν θεσπιστεί από την Ένωση από το κάθε ένα κράτος – μέλος ξεχωριστά, κάτι που προσθέτει ανάμεσα στις αρμοδιότητές του την καταγραφή της επιτυχίας ή της αποτυχίας που προκύπτει από την εφαρμογή μιας πολιτικής και την πρόταση μέτρων για την ορθότερη άσκηση της. Σε καμία περίπτωση λοιπόν, δεν πρέπει να ταυτίζονται οι έννοιες «Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο» καθώς, όπως παρατηρούμε, έχουν ένα εντελώς διαφορετικό πεδίο δράσης και μια διαφορετική λειτουργία.

Κλείνοντας αυτό το κεφάλαιο, θα μπορούσαμε να πούμε πως το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί έναν από τους πιο ισχυρούς θεσμούς του συγκεκριμένου οργανισμού, καθώς έχει την ευθύνη για το σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών που πρέπει να εφαρμοστούν από όλα τα κράτη – μέλη της Ένωσης σε κοινό επίπεδο. Για το λόγο αυτό, είναι βασικό να λαμβάνει υπόψη του όλες τις παραμέτρους που ορίζουν τις πολιτικές που ασκούν τα κράτη – μέλη σε

¹² βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013), ό.π.

¹³ βλ. Lewis, J. (2007), ό.π.

εθνικό επίπεδο καθώς επίσης και τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας ούτως ώστε να έχει μια επιτυχημένη πορεία.

Κεφάλαιο Δεύτερο: Η δράση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στο προηγούμενο κεφάλαιο πραγματοποιήθηκε μια πρώτη παρουσίαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο αποτελεί και το αντικείμενο της παρούσας μελέτης. Όπως αναφέρθηκε σε προγενέστερο σημείο, το Συμβούλιο ουσιαστικά αποτελεί ένα όργανο λήψης αποφάσεων, στις αρμοδιότητες του οποίου περιλαμβάνεται τόσο ο σχεδιασμός όσο και η υλοποίηση πολιτικών που στόχο έχουν την πρόοδο και την ανάπτυξη της Ένωσης.

Ωστόσο, αυτό που γενικά αναφέρεται ως Συμβούλιο είναι στην πραγματικότητα μια ιεραρχικά δομημένη και οριζόντια διαιρούμενη οργάνωση. Όπως βρίσκουμε στον Hage (2007), σε οριζόντιο επίπεδο, το Συμβούλιο χωρίζεται σε εννέα ομάδες, με τις αντίστοιχες συνθέσεις, ανάλογα με τους διάφορους τομείς της πολιτικής που ασκούνται από αυτές. Αντίστοιχα, σε επίπεδο ιεραρχίας, το Συμβούλιο αποτελείται από τρεις βασικές συνθέσεις:

- τις ομάδες εργασίας στο κάτω μέρος,
- την Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων στη μέση και
- τις διάφορες συνθέσεις των υπουργών στην κορυφή, ενώ κάθε μία από αυτές τις συνθέσεις εμπλέκεται στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων από το Συμβούλιο.¹⁴

2.1 Λήψη αποφάσεων

Η διαδικασία λήψης αποφάσεων συνήθως ακολουθεί μια συγκεκριμένη σειρά βημάτων. Αρχικά, αφού η Επιτροπή διαβιβάσει την υπό συζήτηση πρόταση στο

¹⁴ Hage, F. (2007). Committee Decision-making in the Council of the European Union. *European Union Politics* 8 (3). σελ. 299-328.

Συμβούλιο, η πρόταση θα πρέπει πρώτα να εξεταστεί από την αρμόδια ομάδα εργασίας. Επισήμως, υπάρχουν περίπου 160 από αυτές τις εξειδικευμένες ομάδες, ενώ η σύνθεσή τους αποτελείται από κυβερνητικούς εκπροσώπους, οι οποίοι τοποθετούνται είτε στις μόνιμες αντιπροσωπείες στις Βρυξέλλες είτε στα εθνικά υπουργεία και σε οργανισμούς.

Κατά γενικό κανόνα, οι εκπρόσωποι του κράτους – μέλους, από το οποίο ασκείται η εκ περιτροπής Προεδρία του Συμβουλίου, προεδρεύουν στις συνεδριάσεις των ομάδων εργασίας, παρόλα αυτά όμως, η Επιτροπή εκπροσωπείται εντός των ομάδων εργασίας, προκειμένου να εισαγάγει, να εξηγήσει και να υπερασπιστεί την υπό διαβούλευση πρότασή της. Μια πρόταση συζητείται συχνά κατά τη διάρκεια των συχνών συσκέψεων που πραγματοποιούνται από μια ομάδα εργασίας. Σε περίπτωση που τα ζητήματα που έχουν τεθεί στο τραπέζι μπορούν να επιλυθούν από την ίδια την ομάδα εργασίας, οι φορείς που εργάζονται στα υψηλότερα επίπεδα του Συμβουλίου δεν συζητούν στην ατζέντα τους περαιτέρω το φάκελο. Σε αυτή την περίπτωση, ο φάκελος αυτός αποτελεί ένα σημείο Α στην ημερήσια διάταξη της προσεχούς υπουργικής συνάντησης, χωρίς όμως να συζητούνται από τους υπουργούς, αλλά να εγκρίνονται στο σύνολό τους (en bloc) κατά την έναρξη της συνεδρίασης.¹⁵

Σε μια απλή προσέγγιση της φύσης του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γίνεται εμφανές πως το Συμβούλιο προβλέπει την επίσημη εκπροσώπηση των κρατών – μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ουσιαστικά, οι υπουργοί που συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου φτάνουν στο χώρο της συνεδρίασης, έχοντας στην ατζέντα τους τις θέσεις που έχουν σχηματιστεί βάσει των προτιμήσεων κάθε χώρας ξεχωριστά για τα υπό εξέταση ζητήματα. Ωστόσο, όπως σημειώνει ο Christiansen (2006), αυτό οδηγεί σχεδόν αμέσως στη δημιουργία μιας νέας αντίληψης για το έργο που πράττεται εντός του Συμβουλίου: δεδομένου ότι οι θέσεις που υποστηρίζονται από κάθε κράτος – μέλος επί των προτάσεων που τίθενται υπό συζήτηση είναι σπάνια πανομοιότυπες, το Συμβούλιο δεν είναι απλά

¹⁵ βλ. Hage, F. (2007), ό.π.

ένα - ή ακόμα και το μοναδικό - όργανο λήψης αποφάσεων της Ένωσης, αλλά το κύριο φόρουμ, όπου πραγματοποιούνται οι διαπραγματεύσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.¹⁶

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Christiansen, η ιδέα ότι ένας ενιαίος φορέας, όπως είναι το Συμβούλιο, θα πρέπει να είναι το κανάλι έκφρασης της πολλαπλότητας που διακρίνει το σύνολο των εθνικών συμφερόντων κάθε κράτους – μέλους ξεχωριστά, αποτελεί ένα από τα παράδοξα της διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην αντίληψη των περισσοτέρων, το Συμβούλιο θεωρείται γενικά ως ένας διακυβερνητικός θεσμός, έχοντας γίνει το επίκεντρο όσων θεωρούν τα κράτη – μέλη ένα αναπόσπαστο κομμάτι στον έλεγχο της διαδικασίας ολοκλήρωσης του οργανισμού.

Ωστόσο, εν μέρει επειδή ακριβώς τα κράτη – μέλη έχουν επιδιώξει να διατηρήσουν μια ισχυρή θέση στο κομμάτι της λειτουργίας της Ένωσης και της ολοκλήρωσης των διαδικασιών που σχετίζονται με αυτή, το ίδιο το Συμβούλιο έχει αναχθεί σε έναν από τους πιο συντονισμένους θεσμούς. Παρά το γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν μπορεί (ακόμη) να είναι ένα υπερεθνικό θεσμικό όργανο από μόνο του, ωστόσο σταδιακά μετατρέπεται σε ένα ακόμη πιο ισχυρό όργανο, πέρα από το να είναι ένας μηχανισμός λήψης αποφάσεων και ένα φόρουμ για διαπραγματεύσεις μεταξύ των εκπροσώπων των εθνικών κυβερνήσεων, όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί.¹⁷

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το Συμβούλιο αποτελεί τον κύριο επίσημο φορέα για την εκπροσώπηση των εθνικών συμφερόντων κάθε κράτους – μέλους στη διαδικασία χάραξης της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε όλα τα πεδία. Ωστόσο, υπάρχουν και άλλοι διάφοροι τρόποι με τους οποίους τα κράτη – μέλη μπορούν να επηρεάσουν τα εγχειρήματα της Ένωσης σε ανεπίσημη βάση, αν αυτό

¹⁶ Christiansen, Th. (2006). The Council of Ministers. Facilitating interaction and developing actorness in the EU. In Jeremy Richardson (ed.). *European Union. Power and Policy-making*. 3rd Edition. New York: Routledge.

¹⁷ Christiansen, Th. (2006), ο.π.

είναι μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μέσω των μηχανισμών άσκησης πιέσεων της Επιτροπής, και ειδικότερα στο πεδίο δράσης που σχετίζεται με το προκαταρκτικό στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας, την επίπτωση που έχουν οι θέσεις των εγχώριων ομάδων εργασίας στην ψηφοφορία που λαμβάνει χώρα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ή τη χρήση των διαφόρων επιτροπών που έχουν ως αντικείμενό τους την εφαρμογή των πολιτικών. Σε μια τυπική, συνταγματική έννοια, ωστόσο, το Συμβούλιο έχει τη δυνατότητα να προβλέπει τη συστηματική συμμετοχή των αντιπροσώπων των κρατών – μελών σε σχεδόν κάθε πτυχή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.¹⁸

2.2 Συγκρότηση Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στο σημείο αυτό, αναφορά θα πρέπει να γίνει στις εσωτερικές ομάδες που συγκροτούν το σύνολο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και που με τη σειρά τους εκπροσωπούν και υπερασπίζονται συγκεκριμένα συμφέροντα. Ως εκ τούτου, υπάρχουν τρεις οργανικές ομάδες που δρουν εντός του Συμβουλίου. Πρόκειται για:

1. την υπουργική ομάδα, η οποία απαρτίζεται από υπουργούς όλων των κρατών-μελών που συνήλθαν κατά τη σύνθεση των διαφόρων τομεακών Συμβουλίων.
2. Την ομάδα των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, η οποία αποτελείται από πρωθυπουργούς ή / και πρόεδρων που συνέρχονται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Πρόκειται για μια ομάδα δράσης η οποία, παρά το γεγονός ότι δεν αποτελεί ένα επίσημο όργανο λήψης αποφάσεων στη δομή του Συμβουλίου, είναι στενά συνδεδεμένη με το έργο του.

¹⁸ Christiansen, Th. (2006), ό.π.

3. Τη διοικητική ομάδα, η οποία αποτελείται από εθνικούς υπαλλήλους ή/και εμπειρογνώμονες, οι οποίοι συναντώνται σε επιτροπές και σε ομάδες εργασίας.¹⁹

Στα πλαίσια ορθής λειτουργίας του Συμβουλίου, οι υπουργοί από όλα τα κράτη – μέλη που το συστήνουν, παρακολουθούν τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου, στα πλαίσια της λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με τις νομοθετικές προτάσεις που προβάλλονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή τις τροπολογίες που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ωστόσο, όπως υποστηρίζει ο Christiansen, τα κράτη – μέλη της Ένωσης πιθανόν να έχουν δύο μάλλον διαφορετικές, ίσως και αντίθετες, λογικές αναφορικά με την εκπροσώπηση των συμφερόντων τους στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

Αυτό συμβαίνει γιατί, από τη μία πλευρά, οι μεμονωμένες κυβερνήσεις θα επιδιώξουν να δουν τις πολιτικές τους προτιμήσεις να λαμβάνουν τη μορφή αποφάσεων που σχετίζονται με τις πολιτικές που εφαρμόζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κάτι που μπορεί να οδηγήσει στον χαρακτηρισμό των εκάστοτε εθνικών κυβερνήσεων των κρατών-μελών ανάλογα με την ιδεολογία που αυτές αντιπροσωπεύουν. Παράλληλα, ενδέχεται να υπάρχει κάποιου είδους διάκριση μεταξύ μικρών και μεγάλων κρατών-μελών, κάτι που θα λειτουργούσε σαν μια διαχωριστική γραμμή στο πεδίο των διακυβερνητικών διασκέψεων περισσότερο από ό, τι στη νομοθετική διαδικασία λήψης αποφάσεων μέσα στο Συμβούλιο.

Από την άλλη πλευρά, το Συμβούλιο εξυπηρετεί και τη συλλογικότητα των κυβερνήσεων, οι οποίες προσπαθούν να προωθήσουν ένα κοινό ενδιαφέρον σχετικά με τις διακυβερνητικές πτυχές της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, κάτι που συνδέεται λιγότερο με την ουσία της πολιτικής, και περισσότερο με τη δομή της Ένωσης. Όμως ακόμα και σε αυτόν τον τομέα υπάρχει περιθώριο διαφωνίας μεταξύ των εθνικών θέσεων των κρατών-μελών, δεδομένου ότι ορισμένες από αυτές, ιδίως όσες έχουν προταθεί από χώρες που θεωρητικά ανήκουν στις μικρότερες της Ένωσης,

¹⁹ Christiansen, Th. (2006), ό.π.

ενδέχεται να προτιμούν πιο υπερεθνικές λύσεις προκειμένου να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντά τους.²⁰

2.3 Επιμέρους συνθέσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στην πρωταρχική του μορφή το Συμβούλιο απαρτίζεται από τους υπουργούς Εξωτερικών, η συνάντηση των οποίων έχει μετονομαστεί σε Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων. Δεδομένου ότι η επέκταση των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει προχωρήσει, υπάρχουν και άλλα επιμέρους Συμβούλια που ασχολούνται με πιο εξειδικευμένα θέματα, για το σκοπό του οποίου έχουν δημιουργηθεί. Σήμερα, υπάρχουν δέκα επιμέρους συνθέσεις του Συμβουλίου, με πιο σημαντικές από αυτές να είναι:

- το Συμβούλιο Γεωργίας,
- το Συμβούλιο των υπουργών Οικονομίας (ECOFIN) και
- το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας, το οποίο ουσιαστικά περιλαμβάνει το χαρτοφυλάκιο του πρότερου Συμβουλίου Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας και Έρευνας.

Κάθε ένα από αυτά τα Συμβούλια συγκεντρώνει τους υπουργούς, που έχουν σχετική αρμοδιότητα με την αντίστοιχη περιοχή που δραστηριοποιείται το συμβούλιο. Η συχνότητα των συναντήσεων διαφέρει ανάλογα με τον όγκο της λήψης αποφάσεων που καλείται να διεκπεραιώσει η Ένωση στον εν λόγω τομέα.²¹

Το Συμβούλιο θα πρέπει να θεωρείται ως κάτι περισσότερο από το σημείο συνάντησης των εθνικών συμφερόντων, καθώς αποτελεί τον τόπο διασταύρωσης των διαφορετικών τομεακών και γραφειοκρατικών συμφερόντων των κρατών-

²⁰ Christiansen, Th. (2006), ό.π.

²¹ βλ. Christiansen, Th. (2006), ό.π. και τον ιστότοπο http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/eu_council_el.htm της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Συμβούλιο.

μελών, προωθώντας και εκθέτοντας με αυτό τον τρόπο την πολυπλοκότητα, και τις πιθανές αντιφάσεις, χαρακτηριστικά που συνοψίζονται στην έννοια των εθνικών συμφερόντων.

Σε θεσμικό επίπεδο, ενδέχεται να υπάρξει ένας εσωτερικός κατακερματισμός, με αποτέλεσμα ο συντονισμός μεταξύ των διαφόρων τομεακών Συμβουλίων να αναδεικνύεται σε ένα μείζον ζήτημα για τη λειτουργία του Συμβουλίου στο σύνολό του. Ωστόσο, υπάρχουν άλλοι μηχανισμοί που χρησιμοποιούνται για το συντονισμό των δραστηριοτήτων του εκτεταμένου συγκροτήματος των επιμέρους Συμβουλίων που περιλαμβάνουν την Προεδρία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το έργο των προπαρασκευαστικών επιτροπών, και ιδιαίτερα την Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων και τη Γραμματεία του Συμβουλίου.²²

2.4 Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να γίνει μια σύντομη αναφορά για την Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων, καθώς αυτή αποτελεί τον βασικό πυλώνα που στηρίζει το όλο εγχείρημα που ονομάζεται Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή Μόνιμων Αντιπροσώπων ή Coreper, όπως θεσπίστηκε με το άρθρο 240 της συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης – ΣΛΕΕ, έχει ως έργο την προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών-μελών, οι οποίοι κατέχουν το βαθμό του πρέσβη των κρατών-μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Την προεδρία της Coreper ασκεί το κράτος-μέλος που ασκεί ταυτόχρονα την προεδρία του Συμβουλίου, ενώ ο θεσμός αυτός κατέχει κεντρική θέση στο κοινοτικό σύστημα λήψης αποφάσεων, καθώς αποτελεί ταυτόχρονα μια αρχή διαλόγου ανάμεσα στους μόνιμους αντιπροσώπους και καθενός από αυτούς με την κυβέρνησή του και πολιτικού ελέγχου, μέσα από τον προσανατολισμό και την εποπτεία των εργασιών που πραγματοποιούνται από ομάδες εμπειρογνομώνων. Ταυτόχρονα, η

²² Christiansen, Th. (2006), ό.π

Επιτροπή έχει ως αντικείμενό της την εξέταση των φακέλων που περιέχονται στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου και οι οποίοι περιλαμβάνουν προτάσεις και σχέδια πράξεων που υποβάλλονται από την Επιτροπή και καταβάλλει προσπάθειες για την επίτευξη συμφωνίας σε κάθε φάκελο.²³

Στην ουσία η Coreper αποτελεί μια άμεση, κρατική ηγεσία που μπορεί να θεωρηθεί εν μέρει αντίπαλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχοντας ως υποχρέωση να εκπροσωπεί τα συμφέροντα και να υπερασπίζεται την εθνική θέση των κρατών-μελών της Ένωσης. Σε αντίθεση όμως με τις επιτροπές υψηλού επιπέδου και τις ομάδες εργασίας, η Coreper δεν αποτελείται από ειδικά στελέχη των επιμέρους υπουργείων, αλλά κυρίως από το προσωπικό του υπουργείου Εξωτερικών. Στην πραγματικότητα η Coreper έχει τη φήμη πως εξυπηρετεί το κεφάλαιο και την εκάστοτε κυβέρνηση των κρατών από τα οποία προέρχονται τα μέλη της, αντί να λάβει από μόνη της μια σταθερή πολιτική πλευρά. Η «κατηγορία» αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι ο αρχηγός της εθνικής αντιπροσωπείας της Coreper είναι συνήθως ένα οικείο άτομο που ανήκει στον στενό κύκλο του επικεφαλής της κυβέρνησης²⁴.

2.5 Η Προεδρία

Πραγματοποιώντας μια αναδρομή στην ιστορία του θεσμού του Συμβουλίου, είναι ορατό πως τα ιστορικά στοιχεία συνηγορούν έντονα στην παροχή μιας ωφελμιστικής ερμηνείας της εξέλιξης της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη δεκαετία του 1950 μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 2000. Όπως βρίσκουμε στον Tallberg (2008), το 1957, όταν και καθιερώθηκε για πρώτη φορά, η έδρα της Προεδρίας ήταν εφοδιασμένη μόνο με τις βασικές διοικητικές εξουσίες, ενώ σήμερα

²³ Με πληροφορίες από την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Coreper, όπως υπάρχει στον ιστότοπο http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/coreper_el.htm

²⁴ βλ. Veen, T. (2011). *The Political Economy of Collective Decision-Making*. Berlin, Heidelberg: Springer.

οι εκάστοτε Προεδρίες εκτελούν βασικές λειτουργίες της διαχείρισης της ημερήσιας διάταξης, καθώς επίσης και λειτουργίες χρηματιστηριακής φύσης αλλά και εκπροσώπησης, χαρακτηριστικά που τους κάνουν να είναι ένα κεντρικό και ταυτόχρονα αμφισβητούμενο κομμάτι της πολιτικής ζωής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.²⁵

Για τον ερευνητή, αυτή η μεταμόρφωση της προεδρίας αντικατοπτρίζει μια διαδικασία ορθολογικής θεσμικής προσαρμογής στα πραγματικά ή αναμενόμενα προβλήματα συλλογικής δράσης που ανακύπτουν στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Αυτό συμβαίνει γιατί οι κυβερνήσεις των κρατών προσαρμόζονται συνεχώς και επεκτείνουν τα καθήκοντα της Προεδρίας στην προσπάθεια αναζήτησης των πιο αποτελεσματικών μεθόδων της διακυβερνητικής συνεργασίας.²⁶

Στον αρχικό σχεδιασμό που είχε γίνει για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχε οριστεί ότι η άσκηση της Προεδρίας θα συνδεόταν μόνο με περιορισμένα διαδικαστικά καθήκοντα, σε αντίθεση με τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία είχε σαν αποκλειστική αρχή τη ρύθμιση της ουσιαστικής ατζέντας της Ένωσης. Με την πάροδο του χρόνου, προωθήθηκαν δύο παράλληλες δράσεις από την ίδια την Προεδρία, σε μια προσπάθεια αναβάθμισης του ρόλου της στη διαχείριση της υπό συζήτηση ατζέντας.

Οι δράσεις αυτές αφορούσαν την ικανότητα της Επιτροπής να υπαγορεύει η ίδια την ατζέντα των θεμάτων, ως αντιστάθμισμα της παταγώδους αποτυχίας που υπέστη από τη λεγόμενη «κρίση της κενής καρέκλας», με την αμφισβήτηση, από την πλευρά της Γαλλίας τη διετία 1965-1966, της ανάπτυξης της Ένωσης, η οποία

²⁵ Tallberg, J. (2008). The Power of the Chair: Formal Leadership by the Council Presidency. In Naurin, D. – Wallace H. (eds.). *Unveiling the Council of the European Union. Games governments play in Brussels*, United Kingdom: Palgrave Macmillan

²⁶ βλ. Tallberg, J. (2008), ό.π.

ενδεχομένως να οδηγούσε προς την κατεύθυνση περαιτέρω υπερεθνικισμού. Επιπλέον, οι δράσεις αυτές σχετίζονταν και με την έκταση και την ένταση της χαραγμένης από την Ένωση πολιτικής, σημεία τα οποία αυξήθηκαν στα τέλη της δεκαετίας του 1960, ύστερα και από την ολοκλήρωση της τελωνειακής ένωσης των κρατών-μελών, δίνοντας έτσι αφορμή για τη δημιουργία νέων ομάδων εργασίας, επιτροπών και υπουργικών διαμορφώσεων μέσα στο Συμβούλιο. Ωστόσο, με αυτό τον τρόπο, η λήψη των αποφάσεων κατακερματίστηκε προοδευτικά, ενώ το Συμβούλιο αντιμετώπισε προβλήματα συντονισμού των πολιτικών εξελίξεων σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.²⁷

Τη δεκαετία του 1980 και στις αρχές του 1990 παρατηρήθηκε μια περαιτέρω επέκταση των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς φαίνεται πως ο ετήσιος αριθμός των υπουργικών συναντήσεων αυξήθηκε σε ποσοστό μεγαλύτερο από το 50% στο χρονικό διάστημα 1980-1993. Η ζήτηση για τις υπηρεσίες διαμεσολάβησης της Προεδρίας έχει αυξηθεί κυρίως εξαιτίας δύο εξελίξεων.

Από τη μια πλευρά, η αυξανόμενη πολυπλοκότητα στη λήψη των αποφάσεων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει καταστήσει σχετικά πιο δύσκολη για τις ομάδες εργασίας την υπογραφή πιθανών συμφωνιών, ενώ οι διαδοχικές διευρύνσεις έχουν αυξήσει τον αριθμό των διαπραγματεύσεων και το φάσμα των προτιμήσεων των κρατών – μελών. Από την άλλη πλευρά, η επέκταση του εύρους της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η σχετική ανάπτυξη των διαπραγματεύσεων σε όλα τα πεδία, δημιούργησαν μια πίεση στο πλαίσιο της αλληλεπίδρασης των κρατών – μελών της Ένωσης.²⁸

Παράλληλα, μια σειρά από θεσμικές μεταρρυθμίσεις που έχουν σημειωθεί στο διάστημα των δύο τελευταίων δεκαετιών έχουν δημιουργήσει ένα κλίμα ζήτησης για πιο ενεργή δραστηριοποίηση και μεσιτεία του Συμβουλίου για τις υποθέσεις των κρατών – μελών. Συγκεκριμένα, η αυξανόμενη χρήση της ψηφοφορίας με ειδική

²⁷ Tallberg, J. (2008), ό.π.

²⁸ Tallberg, J. (2008), ό.π.

πλειοψηφία, έδωσε στην Προεδρία σημαντικό ρόλο στο κομμάτι του εντοπισμού και της οικοδόμησης βιώσιμων συμμαχιών. Έχει γίνει συνήθης πρακτική για την Προεδρία να εργάζεται προς μια ελάχιστη συμφωνία, η οποία θα στηρίζεται από τον απαιτούμενο αριθμό των κρατών μελών, και στη συνέχεια να καλεί κράτη με ακραίες θέσης να συνταχθούν με την πλειοψηφία κάτω από την απειλή της ψήφου. Επιπλέον, η επέκταση σημαντικών νομοθετικών εξουσιών προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει αυξήσει την εξάρτηση των κρατών – μελών από την Προεδρία, η οποία πλέον λειτουργεί ως ενδιάμεσος στην επίλυση των διαφορών τους.²⁹

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970, η Προεδρία του Συμβουλίου έχει αποκτήσει σταδιακά περισσότερες αρμοδιότητες και στο κομμάτι της σύναψης συμφωνιών με χώρες που δεν ανήκουν στην Ένωση, καθώς εκτελεί χρέη εξωτερικής αντιπροσώπου. Στη δεκαετία του 1990, η Προεδρία είχε αναλάβει ρητές αρμοδιότητες διαπραγμάτευσης και μεγαλύτερη εκτελεστική εξουσία, ύστερα και από την αποτυχία των κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ανταποκριθούν γρήγορα και συντονισμένα στις βελούδινες επαναστάσεις της Ανατολικής Ευρώπης το διάστημα 1989-1991, του πολέμου στον Κόλπο το 1990, καθώς και το ξέσπασμα του πολέμου στην Γιουγκοσλαβία το 1991. Κατά την αναθεώρηση της θεσμικής δομής της εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης στη Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997, τα κράτη-μέλη διέθεσαν στην Προεδρία την εξουσία να διαπραγματεύεται διεθνείς συμφωνίες για λογαριασμό τους, ενώ στα τέλη της δεκαετίας του 1990 παρατηρήθηκε μια διεύρυνση της εξωτερικής εκπροσώπησης, μέσω του διορισμού του Γενικού Γραμματέα της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου.³⁰

Ουσιαστικά, η εξέλιξη της λειτουργίας της Προεδρίας και η ανάδειξή της ως μοναδική εκπρόσωπο του Συμβουλίου, τουλάχιστον όσον αφορά τις σχέσεις του με τα άλλα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντανάκλα τη στενή ανάπτυξη του συγκεκριμένου θεσμού, ο οποίος, μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχει αναχθεί σε ένα σημαντικό συνομιλητή, ειδικά στο κομμάτι των δημοσιονομικών

²⁹ Tallberg, J. (2008), ό.π.

³⁰ Tallberg, J. (2008), ό.π.

πραγμάτων και των νομοθετικών διαδικασιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ανάδειξη αυτή ξεκίνησε σταδιακά από τη δεκαετία του 1950 και του 1960 και κορυφώθηκε μετά και το πέρας της δεκαετίας του 1980, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα, μέσα στο οποίο καλείται να υπηρετήσει μια συγκεκριμένη σειρά αρμοδιοτήτων που θα εγγυηθούν τη σωστή λειτουργία της Ένωσης ως οργανισμού εξασφάλισης της ισότητας και της ευρυθμίας, τόσο εντός όσο και εκτός των τειχών της.

Κεφάλαιο Τρίτο: Ο ρόλος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην λειτουργία της ως οργανισμού

Όπως έχει εκτενώς παρουσιαστεί στα προηγούμενα κεφάλαια αυτής της εργασίας, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διεκπεραιώνει ένα συγκεκριμένο καθήκον, ο οποίος έγκειται καθαρά στο θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο αυτής, καθορίζοντας σε μεγάλο βαθμό την εύρυθμη και ισότιμη για όλα τα μέλη της, λειτουργία.

Σε γενικές γραμμές, ο ρόλος που καλείται να φέρει εις πέρας το Συμβούλιο είναι να θεσμοθετήσει μια σειρά από νομοθετικές προτάσεις, οι οποίες – με τη σειρά τους – εγείρουν διάφορα ζητήματα ως προς τη λειτουργία της Ένωσης ως οργανισμού. Ωστόσο, η πιθανότητα να υπάρχει κάποια τεχνική και πολιτική πολυπλοκότητα, η οποία θα διακρίνει τις συζητήσεις ανάμεσα στα μέλη του Συμβουλίου, μπορεί να σημαίνει ότι κάποια πιθανή διεκδίκηση κοινών για τα μέλη του Συμβουλίου οφελών ενδέχεται να περάσει απαρατήρητη.

Σε αυτήν την περίπτωση, ένας κεντρικός μηχανισμός συντονισμού επιτρέπει την πραγματοποίηση διαπραγματεύσεων που θα έχουν επικεντρωθεί στην επιτέλεση μιας σειράς συγκεκριμένων προτάσεων, ενώ η συγκρότηση της προσοχής που πρέπει να δοθεί σε συγκεκριμένους φακέλους από τα κράτη-μέλη και η επιβολή της τάξης κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων επιτρέπουν έναν πιο αποτελεσματικό τρόπο διεξαγωγής της νομοθετικής διαδικασίας που απαιτείται για τη λήψη των αποφάσεων. Παράλληλα, η δημιουργία του γραφείου της Προεδρίας του Συμβουλίου μπορεί να παρέχει στα θεσμικά όργανα της Ένωσης τα προνόμια της ιεράρχησης των υπό διαβούλευση θεμάτων και της κατάθεσης συμβιβαστικών

προτάσεων, κάτι που μπορεί να διασφαλίσει στα κράτη-μέλη την αποκομιδή του μέγιστου οφέλους από τις διαπραγματεύσεις.³¹

3.1 Περιορισμός Εξουσιών

Ωστόσο, στην άσκηση κάθε είδους εξουσίας θα πρέπει να εφαρμόζονται κάποια όρια, προκειμένου να μην υπάρξει καθεστώς αυθαιρεσίας. Στην προκειμένη περίπτωση, με την εφαρμογή περιορισμών στις εξουσίες της Προεδρίας του Συμβουλίου, αυτομάτως τα κράτη-μέλη αποκλείονται από το ενδεχόμενο μετατροπής τους σε «πολιτικούς δικτάτορες» για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θητεία τους στον συγκεκριμένο θεσμικό θώκο.

Όπως παρατηρεί ο Warntjen (2008), με την εφαρμογή περιοριστικών μέτρων από τα ίδια τα κράτη-μέλη, θα μπορούσε να δημιουργηθεί από τα ίδια ένα πολύ πιο ισχυρό γραφείο της Προεδρίας, το οποίο θα καθόριζε την ατζέντα της ημερήσιας διάταξης, αποτρέποντας ή περιορίζοντας την ενδεχόμενη κατάχρηση των προεδρικών εξουσιών που εκπορεύονται από την ισχύ των οργάνων.³²

3.1.1 Το βέτο

Ένα «όπλο» που μπορεί να χρησιμοποιήσει η Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την άσκηση των καθηκόντων της αποτελεί αυτό του «βέτο» απέναντι σε κάποιο θέμα που έχει τεθεί για συζήτηση στην ημερήσια διάταξη, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ευρέως για τη μελέτη νομοθετικής συμπεριφοράς εντός της Ένωσης. Στην πράξη, ένας εταίρος έχει το δικαίωμα να ασκήσει βέτο εάν η συγκατάθεση του/της είναι απαραίτητη για την πραγματοποίηση αλλαγών σε μια πολιτική. Εάν για την επίτευξη μιας συμφωνίας απαιτείται

³¹ βλ. Warntjen, A. (2008). *Steering, but not Dominating: the Impact of the Council Presidency on EU Legislation*. In Naurin, D. – Wallace H. (eds.). *Unveiling the Council of the European Union. Games governments play in Brussels*, United Kingdom: Palgrave Macmillan

³² Warntjen, A. (2008). *ό.π.*

ομοφωνία, τότε όλοι οι εταίροι έχουν δικαίωμα βέτο. Σε αντίθετη περίπτωση, οι άλλοι εταίροι που συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις μπορούν να ανατρέψουν έναν εταίρο που δεν έχει δικαίωμα βέτο.³³

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονιστεί η σημαντική διάκριση που σχετίζεται με την εκ των προτέρων και εκ των υστέρων δύναμη βέτο. Εκ των προτέρων δύναμη βέτο, ή «εξουσία θυρωρού» όπως αλλιώς αποκαλείται, αναφέρεται στην ικανότητα αποφυγής συμφωνίας οποιασδήποτε νέας πολιτικής. Ένας εταίρος που κατέχει την «εξουσία του θυρωρού» μπορεί να προστατεύσει το status quo της διαβούλευσης με το να μην επιτρέπει οποιεσδήποτε διαπραγματεύσεις σχετικά με τις εναλλακτικές πολιτικές.

Αυτή ωστόσο είναι μια καθαρά αρνητική δύναμη, καθώς ο εταίρος που έχει το δικαίωμα υποβολής βέτο δεν έχει κανένα προνόμιο από τη στιγμή που θα χρησιμοποιήσει αυτό το δικαίωμα. Για να αποφασίσει αν πρέπει ή όχι να εφαρμόσει το βέτο, θα πρέπει από μόνος του να συγκρίνει την αναμενόμενη έκβαση των διαπραγματεύσεων για το status quo. Οι συζητήσεις θα πρέπει να επιτρέπεται στην περίπτωση που το αναμενόμενο αποτέλεσμα τους θεωρείται ως πιο επικερδές για την κατέχουσα την εξουσία δύναμη από το status quo.³⁴

Στην πραγματικότητα όμως η Προεδρία του Συμβουλίου δεν έχει ούτε την τυπική εξουσία να κάνει απλές προτάσεις προς διαβούλευση, ούτε το δικαίωμα άσκησης του βέτο. Όλα τα κράτη-μέλη μπορούν να υποβάλουν προτάσεις για συζήτηση και να ζητήσουν ψηφοφορία. Επιπλέον, οι προτάσεις των μελών του Συμβουλίου, εκτός από την Προεδρία δεν πρέπει να περάσουν ένα ανώτατο όριο ψήφου, καθιστώντας πιο δύσκολο για αυτούς να καθορίζουν την ημερήσια διάταξη.

Ως εκ τούτου, η Προεδρία του Συμβουλίου δεν έχει τη δυνατότητα να απολαύσει την εξουσία της κατά τη διαβούλευση της ημερήσιας διάταξης, με την

³³ Wamtjen, A. (2008). ό.π.

³⁴ Wamtjen, A. (2008). ό.π.

έννοια που χρησιμοποιείται στην ορθολογική θεωρία. Απολαμβάνει όμως το προνόμιο της διατύπωσης προτάσεων και ειδικά της πρώτης πρότασης που θα διατυπωθεί στη συνεδρίαση, ακολουθούμενη από εκείνες των υπόλοιπων κρατών – μελών. Μπορεί επίσης να καλέσει άμεσα τα κράτη – μέλη που συνθέτουν το Συμβούλιο για να ψηφίσουν, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Σε περίπτωση που η πρότασή της δεν συγκεντρώσει επαρκή πλειοψηφία, ένα άλλο κράτος – μέλος μπορεί να ζητήσει ψηφοφορία για μια διαφορετική πρόταση. Αναμφισβήτητα, η Προεδρία μπορεί να καθυστερήσει μια τέτοια περίπτωση, με τη μετάβαση στο επόμενο θέμα που βρίσκεται στο χρονοδιάγραμμα. Ωστόσο, η Προεδρία δεν μπορεί να καθυστερήσει την ψηφοφορία επ’ αόριστον, όπως υπονοείται από το βέτο και την ημερήσια διάταξη – ρύθμιση ισχύος. Αντ’ αυτού, τα άλλα κράτη – μέλη μπορεί να αναγκάσουν την Προεδρία για μια ψηφοφορία σε μια εναλλακτική πρόταση κατά τη διάρκεια της θητείας της. Τέλος, εάν μια άλλη πρόταση δεν έχει συζητηθεί στην ίδια συνεδρίαση, μπορεί να προγραμματιστεί η συζήτησή της μετά από λίγες εβδομάδες.³⁵

3.2 Πολιτικές δυνάμεις

Για τον Veen (2011), ο πολιτικός χώρος του Συμβουλίου αποτελείται από δύο ανεξάρτητες πόλους, η συνεργασία των οποίων μπορεί να διευκολύνει τη χάραξη της πολιτικής μεταξύ των ομάδων εργασίας που σχηματίζουν τα κράτη – μέλη. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι η λήψη αποφάσεων βασίζεται κατά κύριο λόγο στην προσέγγιση και τη συμφιλίωση των κρατών – μελών μεταξύ τους.

Ως εκ τούτου, η σύγκλιση αυτή δεν θα πρέπει να θεωρηθεί μόνο ως μια ευκαιρία για την εξασφάλιση των βραχυπρόθεσμων στόχων, που τίθενται κατά τις διαβουλεύσεις, και των πολιτικών, που σχετίζονται με τα υπερασπιζόμενα από τα κράτη συμφέροντα. Η συνεργασία αυτή μπορεί επίσης να θεωρηθεί ευκαιρία για την

³⁵ Warnijten, A. (2008). ό.π.

ύπαρξη μιας ισορροπημένης επιτυχίας των κυβερνήσεων, μέσα από την οποία θα επέλθει η επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων, στα οποία στοχεύει η εφαρμογή της εκάστοτε πολιτικής.³⁶

Στη λήψη αποφάσεων στο Συμβούλιο, οι κυβερνήσεις αντιμετωπίζουν αυστηρούς περιορισμούς, αλλά και μοναδικές ευκαιρίες. Οι περιορισμοί σχετίζονται με το γεγονός ότι η ύπαρξη ανταγωνισμού ανάμεσα στην κυβέρνηση και στη δυναμική της αντιπολίτευσης, που συνήθως οδηγεί σε σαφείς διακρίσεις, όπως «νικητές» και «ηττημένοι», είναι αναποτελεσματική ως προς τη διατήρηση της έννοιας του περιεχομένου, το οποίο συνδέεται με την συντονισμένη προσπάθεια που καταβάλλουν τα μέλη μιας ομάδας εργασίας προς ένα οικονομικά και πολιτικά ολοκληρωμένο προϊόν που ονομάζεται «Ευρωπαϊκή Ένωση».

Απαιτείται, επομένως, ένα λεπτό πλαίσιο προσέγγισης και συνεννόησης για τη διατήρηση της ισορροπίας ανάμεσα στην έγκριση και την αμφισβήτηση της πρότασης. Έχειδειχθεί ότι η διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ των μελών που προτείνουν τις διάφορες θέσεις πολιτικής του Συμβουλίου φαίνεται να πραγματοποιείται μεταξύ αυτών των μελών που σημειώνουν κοινά κοινωνικο-οικονομικά σημεία.

Φαίνεται λοιπόν πως ο πολιτικός χώρος του Συμβουλίου διευκολύνει την συνεργασία μεταξύ των οικονομικά ισχυρών χωρών που γενικά ευνοούν συγκριτικά μεγαλύτερες βαθμούς ολοκλήρωσης, και των μικρότερων αναπτυγμένων μελών, τα οποία δίνουν προτεραιότητα στις αναδιανεμητικές πολιτικές περισσότερο από την πιθανή εναρμόνιση και τη ρύθμιση των ζητημάτων που αφορούν το σύνολο των μελών. Μάλιστα, η ολοκλήρωση και οι αναδιανεμητικές διαστάσεις, τα οποία αποτελούν πολιτικό χώρο του Συμβουλίου, μπορούν να εκληφθούν ως πλαίσιο βάσης για την πραγματοποίηση τέτοιων συμβιβασμών.³⁷

³⁶ Veen, T. (2011). ό.π.

³⁷ Veen, T. (2011). ό.π.

Η μεταβλητότητα που παρουσιάζουν οι συνασπισμοί στους τομείς της πολιτικής και ιδιαίτερα σε ζητήματα που αφορούν τη θέσπιση μιας ενιαίας πολιτικής είναι εμφανή σημάδια για την ύπαρξη των συμβιβασμών που πρέπει να γίνουν. Συνήθως, η σύναψη μακροπρόθεσμων ευθυγραμμίσεων φαίνεται να είναι μάλλον σταθερή στο Συμβούλιο, κάτι που εξασφαλίζει βραχυπρόθεσμα και στόχους που μπορούν να σχετιστούν με τη μεσοπρόθεσμη πολιτική, διασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο μια είδους ευχαρίστηση μεταξύ των κρατών-μελών. Για όλες τις κυβερνήσεις, αυτή η διατήρηση της μεταβλητότητας των συνασπισμών σε – όσο το δυνατόν – χαμηλότερο επίπεδο κατά τη χάραξη της πολιτικής είναι υψίστης σημασίας για την πρόληψη τυχόν αδιεξόδων σε συλλογική δράση.

Αυτή η ερμηνεία της λειτουργίας των διαφόρων ευθυγραμμίσεων στα τρία επίπεδα της λήψης αποφάσεων, δηλαδή στον πολιτικό χώρο, στους τομείς της πολιτικής και στα επιμέρους ζητήματα, δείχνει ότι η επιτυχία στην επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων μετά και την εφαρμογή της πολιτικής είναι σχετικά ισορροπημένη μεταξύ των κυβερνήσεων. Ίσως το πιο σημαντικό δείγμα εφαρμογής της συναίνεσης ανάμεσα στα μέλη του Συμβουλίου να είναι η τήρηση του κανόνα λειτουργίας αυτού. Κατά συνέπεια, τα μέλη, λαμβάνοντας ακραίες θέσεις που έχουν μια σχετικά πιο δύσκολη προοπτική να μετεξελιχθούν σε ένα υλοποιήσιμο έργο, δεν βοηθούν στην επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων, τα οποία επιδιώκονται με την εφαρμογή της πολιτικής.

Αντίθετα από την άλλη πλευρά, εάν ένα ιδανικό σημείο σύγκλισης είναι ιδιαίτερα εμφανές, η υποστήριξή του θεωρείται πιο ευνοϊκή από τα μέλη του Συμβουλίου. Το πιο εκπληκτικό εύρημα, όσον αφορά την επιτυχία στην λήψη αποφάσεων του Συμβουλίου, είναι ότι οι κυβερνήσεις που προέρχονται από ένα ακροδεξιό κόμμα βρίσκονται συστηματικά σε μειονεκτική θέση από το Συμβούλιο, ακόμα και όταν αυτές οι κυβερνήσεις δεν λαμβάνουν πιο ακραίες θέσεις από τις υπόλοιπες.³⁸

³⁸ Veen, T. (2011). ό.π.

3.3 Κρίσιμα σημεία

Ωστόσο, η όλη λειτουργία του Συμβουλίου στηρίζεται πάνω σε λεπτά σημεία που θα μπορούσαν να διαλύσουν τη σύσταση και την ουσία του. Ένα σημαντικό επιχείρημα για τις πολιτικές ελίτ να εγκαταλείψουν το Συμβούλιο ως έχει, είναι για παράδειγμα το πλεονέκτημα ότι η χάραξη πολιτικής είναι σχετικά ανεπηρέαστη από τους εγχώριους εκλογικούς κύκλους.

Οι κυβερνήσεις μπορούν να επιδιώξουν τους σκοπούς και τους στόχους που τίθενται ως κοινοτική πολιτική, όμως δεν είναι δυνατόν να τους εντάξουν εύκολα στις αντίστοιχες εθνικές τους πολιτικές. Άλλωστε, αυτοί οι σκοποί και οι στόχοι δεν πρέπει να έχουν οπωσδήποτε ένα μακροπρόθεσμο ορίζοντα, καθώς θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σύγκρουση τις κυβερνήσεις και η τυχόν ιδεολογική σύγκρουση θα μπορούσε να ενδεχομένως να φέρει ένα τέλος στη δράση του Συμβουλίου. Η σημερινή θεσμική ισορροπία διευκολύνει αυτές τις πολιτικές, οι οποίες φαίνεται να είναι σαφώς ευεργετικές και επιθυμητές από όλους.³⁹

Κάθε κράτος – μέλος κατά την άσκηση των καθηκόντων του ως προεδρεύουσα χώρα επηρεάζεται από μια σειρά παραγόντων που με τη σειρά τους επιδρούν στη λειτουργία της Προεδρίας. Το μέγεθος του κράτους που ασκεί την Προεδρία είναι ένας από αυτούς τους παράγοντες και παίζει αρκετά σημαντικό ρόλο. Συνήθως, τα μεγάλα κράτη έχουν και τη δυνατότητα μαζί με τη θέληση να αναλάβουν περισσότερες πρωτοβουλίες και να προωθήσουν θέματα που τις αφορούν άμεσα αν και αρκετές φορές αμφισβητείται η προσήλωσή τους στο συμφέρον της Ένωσης. Από την άλλη, τα μικρά κράτη συνήθως δείχνουν μεγαλύτερη αφοσίωση στους ευρωπαϊκούς στόχους και μπορούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες για την επίλυση διαφορών, αν και οι δυνατότητές τους είναι πιο περιορισμένες.⁴⁰

³⁹ Veen, T. (2011). ό.π.

⁴⁰ Παγουλάτος, Γ. & Μπλαβούκος, Σ. (2004), Η Τελευταία Ελληνική Προεδρία: η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και οι Τέσσερις Ελληνικές Προεδρίες της ΕΕ Αθήνα: Εκδόσεις Παλαζήση.

Ένα άλλο θέμα που συναρτάται με το μέγεθος του κράτους είναι και η διοικητική του ικανότητα. Η άρτια υλικοτεχνική του υποδομή, καθώς και οι διοικητικές ικανότητες που διακρίνουν το πρόσωπο που λειτουργεί ως αρχηγός της κυβέρνησης, των διοικητικών στελεχών και γενικότερα των ατόμων που βρίσκονται σε σημαντικές θέσεις, παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επιτυχία της Προεδρίας. Επίσης, σημαντική είναι η έγκαιρη προετοιμασία της Προεδρίας από το κράτος-μέλος που πρόκειται να την ασκήσει, καθώς κάποια θέματα πρέπει να προετοιμαστούν πολλούς μήνες πριν από την έναρξη της Προεδρίας από την υποψήφια χώρα. Για το λόγο αυτό, η συνεργασία του κράτους με τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου είναι απαραίτητη, καθώς μπορεί να αποδειχθεί καθοριστικής σημασίας, όπως και η συνεργασία που θα έχει στη συνέχεια το προεδρεύον κράτος με τα άλλα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως με την Επιτροπή και το Κοινοβούλιο, καθώς έχουν μεγάλο βαθμό εμπλοκής στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και τη γενικότερη λειτουργία της Ένωσης.

Παράλληλα, η εμπειρία που πρέπει να υπάρχει σε κυβερνητικό και διοικητικό επίπεδο για τις διαδικασίες της Ένωσης είναι εξίσου σημαντική. Η γνώση των διαδικασιών αυτών είναι απαραίτητη, ώστε να γίνουν οι κατάλληλες κινήσεις στις κατάλληλες στιγμές, με απώτερο στόχο τη σύγκλιση των διαφορετικών απόψεων και την αύξηση της αποτελεσματικότητας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Προβλήματα λόγω ελλιπούς γνώσης των διαδικασιών που λαμβάνουν χώρα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να αντιμετωπίσουν τα νέα κράτη μέλη, ωστόσο, επειδή προβλέπεται ότι θα αναλάβουν την Προεδρία πολύ αργότερα χρονικά, ο βαθμός δυσκολίας πιθανόν να μειωθεί. Όπως βρίσκουμε στους Παγουλάτο και Μπλαβούκο (2004), παλαιότερα υπήρξε χαρακτηριστική περίπτωση όπου η Πορτογαλία εθελοντικά απεμπόλησε το δικαίωμά της να αναλάβει την Προεδρία, στο β' εξάμηνο του 1986, κρίνοντας ότι δεν ήταν επαρκώς προετοιμασμένη να αναλάβει αυτό το ρόλο τόσο σύντομα μετά την ένταξή της.⁴¹

⁴¹ βλ. Παγουλάτος, Γ. & Μπλαβούκος, Σ. (2004), ό.π.

Σημαντικός παράγοντας είναι επίσης ο χρόνος ανάληψης της προεδρίας καθώς έχει ιδιαίτερο ρόλο το εξάμηνο άσκησης της, δεδομένου ότι ορισμένες εργασίες, όπως η ψήφιση του Προϋπολογισμού, διεκπεραιώνονται σε τακτό χρονικό πλαίσιο, επιφορτίζοντας την εκάστοτε Προεδρία με το καθήκον να φέρει εις πέρας τις αντίστοιχες διαπραγματεύσεις. Έτσι, ανάλογα με το αν η Προεδρία εκτυλίσσεται στο πρώτο ή στο δεύτερο εξάμηνο του έτους, προσαρμόζονται και τα προγράμματα δράσης.⁴²

Από τη χρονική συγκυρία εξαρτάται το εσωτερικό και διεθνές περιβάλλον κατά τη διάρκεια του οποίου εκτυλίσσεται η Προεδρία. Εσωτερικές πολιτικές κρίσεις ή κρίσιμες εκλογικές αναμετρήσεις μπορούν να αδρανοποιήσουν την Προεδρία, ενώ οι εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον μπορούν να αλλάξουν απρόσμενα την ατζέντα. Τέλος, ένας ακόμη παράγοντας συνδέεται με την διοικητική κληρονομιά που αφήνουν οι προηγούμενες προεδρίες. Αυτό συνίσταται σε δύο σκέλη που συνδέονται με τα υποδείγματα που μπορούν να δώσουν για τις επόμενες προεδρίες και με τον όγκο θεμάτων που κληροδοτούν στις προεδρίες που ακολουθούν.⁴³

⁴² βλ. Παγουλάτος, Γ. & Μπλαβούκος, Σ. (2004), ό.π.

⁴³ βλ. Παγουλάτος, Γ. & Μπλαβούκος, Σ. (2004), ό.π.

Συμπεράσματα

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας απετέλεσε η μελέτη του θεσμού του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ρόλου που αυτό υπηρετεί στην όλη λειτουργία της ως οργανισμού. Απώτερος σκοπός ήταν να καταδειχτεί η σημασία του Συμβουλίου στον όλο μηχανισμό της Ένωσης και η κριτική που μπορεί να γίνει πάνω στο έργο που παράγει.

Από τα όσα εκτέθηκαν σε όλο εύρος της έρευνας αυτής προκύπτει ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ένα θεσμικό όργανο που καλείται να αποπερατώσει μια σειρά από συγκεκριμένα και απαιτητικά ως προς τη σύσταση και λειτουργία της Ένωσης ζητήματα. Πρόκειται για ζητήματα νομοθετικής φύσης (η διαπραγμάτευση και η έκδοση νόμων της Ένωσης), διοικητικής φύσης (ο συντονισμός των πολιτικών που εφαρμόζονται από τα κράτη-μέλη), οικονομίας και ανάπτυξης (σύναψη διεθνών συμφωνιών και έκδοση του προϋπολογισμού) και σχηματισμού ενιαίας εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Από τον τρόπο με τον οποίο έχει συσταθεί η εσωτερική διοίκηση του Συμβουλίου, γίνεται σαφές πως η έννοια του Συμβουλίου υπηρετεί σε μεγάλο βαθμό τις έννοιες της ισονομίας και της ισότητας. Η άσκηση της προεδρίας του Συμβουλίου πραγματοποιείται από κάθε κράτος-μέλος της Ένωσης, με χρονική διάρκεια αυτή του ενός εξαμήνου, η εναλλαγή του προεδρεύοντος προσώπου, η σύνθεσή της από εννέα βασικές ομάδες εργασίας και τρεις επιτροπές που θα δημιουργούνται από προσωπικό που προέρχονται απ' όλα τα κράτη μέλη είναι ένα χαρακτηριστικό δείγμα της ομοιογένειας και της ισορροπίας, τις οποίες οι ανώτεροι παράγοντες της Ένωσης επιθυμούν να διασφαλίσουν εντός της.

Η αδιάκοπη συνεργασία των εταίρων που το απαρτίζουν και προέρχονται από όλα τα κράτη-μέλη της Ένωσης είναι ένα ακόμα στοιχείο της φιλοσοφίας που διαπνέει το Συμβούλιο σαν θεσμική οντότητα. Η ανάπτυξη και η πρόοδος της Ένωσης, τόσο σε εσωτερικό όσο και σε εξωτερικό επίπεδο αποτελούν τους μόνιμους στόχους, όσων εργάζονται σε αυτό. Παράλληλα, το Συμβούλιο ανάγεται σε έναν

φορέα διασταύρωσης των εθνικών συμφερόντων, τα οποία προσαρμόζονται στις καθολικές ανάγκες και υλοποιούνται με τους ίδιους όρους για όλους.

Τέλος, για τη διεκπεραίωση όλων αυτών των αρμοδιοτήτων είναι αναγκαία και η τήρηση μιας σειράς προϋποθέσεων, η οποία θα εγγυάται την ορθή λειτουργία του φορέα. Για το λόγο αυτό, οι διοικητικές ικανότητες της κυβέρνησης κάθε κράτους που αναλαμβάνει την Προεδρία του Συμβουλίου, η γνώση πάνω στους τρόπους εσωτερικής οργάνωσης της Ένωσης, το χρονικό διάστημα κατά το οποίο γίνεται η ανάληψη της Προεδρίας, ακόμα και η αυτοπεποίθηση που έχει κάθε κράτος σχετικά με αυτή την υποχρέωση παίζουν καθοριστικό ρόλο σε μια επιτυχημένη πορεία του Συμβουλίου και, κατ' επέκταση, την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βιβλιογραφία

Christiansen, Th. (2006). The Council of Ministers. Facilitating interaction and developing actorness in the EU. In Jeremy Richardson (ed.), *European Union. Power and Policy-making*. 3rd Edition. New York: Routledge.

Hage, F. (2007). Committee Decision-making in the Council of the European Union. *European Union Politics* 8 (3). σελ. 299-328.

Hix, S. (2005). *The Political System of the European Union*. New York: Palgrave Macmillan

Lewis, J. (2007), "The Council of the European Union" στο Michelle Cini (ed.), *European Union Politics*, Oxford: Oxford University Press

Naurin, D. – Wallace H. (eds.) (2008), *Unveiling the Council of the European Union. Games governments play in Brussels*, United Kingdom: Palgrave Macmillan

Tallberg, J. (2008). The Power of the Chair: Formal Leadership by the Council Presidency. In Naurin, D. – Wallace H. (eds.). *Unveiling the Council of the European Union. Games governments play in Brussels*, United Kingdom: Palgrave Macmillan

Veen, T. (2011). *The Political Economy of Collective Decision-Making*. Berlin, Heidelberg: Springer.

Warntjen, A. (2008). Steering, but not Dominating: the Impact of the Council Presidency on EU Legislation. In Naurin, D. – Wallace H. (eds.). *Unveiling the Council of the European Union. Games governments play in Brussels*, United Kingdom: Palgrave Macmillan

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007), *Πώς λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο οδηγός σας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ*, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013), *Πώς λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο οδηγός σας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ*, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παγουλάτος, Γ. & Μπλαβούκος, Σ. (2004), *Η Τελευταία Ελληνική Προεδρία: η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και οι Τέσσερις Ελληνικές Προεδρίες της ΕΕ* Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Στεφάνου, Κ. (2009). «Θεσμική συγκρότηση: Όργανα Λήψης Αποφάσεων» στο Κ. Στεφάνου (επιμ.), *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές*, Αθήνα: Σιδέρης Ι.

Διαδίκτυο

<http://www.consilium.europa.eu/council/what-does-the-council-do?lang=el>

http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/eu_council_el.htm

http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/coreper_el.htm

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%88%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B

7